

27.11.2012

Tampereen Sähköverkko Oy
PL 175
33101 TAMPERE

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN SOVELTAMISESTA KANGASALA–NURMI 110 kV VOIMAJOHTO -HANKKEESEEN

HANKE

Tampereen Sähköverkko Oy:n tarkoituksena on rakennuttaa 110 kV voimajohto Kangasalan sähköasemalta suunnitteilla olevalle Nurmen (Tarastenjärven) 110/20 kV sähköasemalle. Voimajohto on suunniteltu sijoitettavaksi ilmajohtona olemassa olevien voimajohtojen rinnalle niiden länsipuolelle, jolloin uutta johtoaluetta tarvitaan 18 metrin leveydeltä. Johtoalue levenee yhteensä 98–140 metriin. Uutta johtoaluetta muodostuu 9 hehtaaria. Voimajohto ylittää valtatie 9:n. Kangasala–Nurmi 110 kV -ympäristöselvityksessä (22.10.2012) on esitetty hanke, sen tarve ja toteutusvaihtoehdot ja tarve sekä vaikutukset maankäyttöön, ympäristöön ja luonnonolosuhteisiin.

Voimajohto liittyy kiinteästi suunniteltavaan Nurmen sähköasemaan Tarastenjärvellä.

ASIAN KÄSITTELY

Asian vireilletulo

Tampereen Sähköverkko Oy (yhtiön puolesta Eltel Networks Oy) on pyytänyt 24.10.2012 Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausuntoa ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) soveltamisesta hankkeeseen.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen ja neuvottelut viranomaisten kanssa

Hankkeesta vastaavaa, Pirkanmaa liittoa sekä Tampereen ja Kangasalan kaavoituksesta vastaavien viranomaisten edustajia on kuultu YVA-menettelyn tarpeesta neuvottelujen yhteydessä 14.5.2012 ja 14.8.2012, joissa käytiin läpi ympäristöselvitysluonnosta ja tarkennettiin hankkeen tietoja ja arvioita hankkeen mahdollisista vaikutuksista. Näistä hankkeesta vastaavan koolle kutsumista neuvotteluista on muistiot ympäristöselvityksen liitteenä.

Pirkanmaan ELY-keskus kuuli sähköpostilla voimajohto-hankkeen sähkömarkkinalain edellyttämästä voimajohdon ympäristöselvityksestä (22.10.2012) **ympäristösuojeluviranomaisen edustajia. Kangasalalla** ei ollut huomautettavaa valmiista ympäristöselvityksestä 9.11.2012).

Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluyksikkö (7.11.2012) ei pidä YVA-menettelyä tarpeellisena, mutta korostaa tiettyjä asioita hankkeen suunnittelussa ja arvioinnin tarkennuksessa.

Hankealueen pohjoisosa on Tampereen kaupungin alueella. Ympäristöselvityksessä ei ole otettu huomioon Tampereen kaupungin luonnonsuojeluohjelmaa vuosille 2012–2020. Luonnonsuojeluohjelman valmistelua on tehty pitkään, ja se on parhaillaan hyväksymisvaiheessa. **Luonnonsuojeluohjelman kohteet, jotka sijaitsevat hankkeen vaikutusalueen läheisyydessä ovat:**

Aitovuoren louhikkorotko Maurinkylän itäpuolella on noin 200 metrin etäisyydellä. Alueella on tehty havaintoja hajuheinästä ja esiintymisalue on tarkoitus suojella.

Ojalan vanhan metsän alue, joka on liito-oravan lisääntymis- ja levähdysaluetta. Luonnonsuojeluohjelman tavoitteen mukaan alue on tarkoitus suojella merkinnällä arvometsä sekä suojelua osoittavalla kaavamerkinnällä. Etäisyys hankealueelle on noin 500 metriä. Vanhan metsän ja Kangasalan rajan välissä on yksityistä maa-aluetta, jota ei tästä syystä ole otettu mukaan ohjelmaan. Se saattaa olla puustoltaan osittain myös liito-oravalle soveltuvaa ja liittyy muistiossa 14.9.2012 mainittuun Porrassjärven ylityskohtaan. Yhteys luonnonsuojeluohjelman kohteeseen lisää ylityspaikan merkittävyyttä.

Ympäristöselvityksessä on nostettu esiin kolme tunnistettua kulkuyhteyskohtaa: Haapakorpi, Aitovuoren rotko ja Porrassjärvi. Ympäristöselvityksessä on syytä mainita, kenelle liito-oravien kulkuyhteyksien turvaamiseen liittyvä puuston hoitosuunnitelman laatiminen ja toimenpiteiden toteutus vastuutetaan. Johtoaukea reunustoilta poistettavien puiden osalta on varmistettava, ettei niissä ole koloja tai risupesäitä.

Edellä esitetyn lisäksi ympäristönsuojeluyksikkö pitää tarkoituksenmukaisena, että sen mukanaolo viranomaisena muiden joukossa varmistetaan jo prosessin alkuvaiheessa ympäristöselvitystä laadittaessa.

Ympäristönsuojeluyksikkö toteaa lisäksi, että ympäristöselvityksen luettavuutta lisäisi merkittävästi, jos Luonto- ja maisemaselvityksen kartta-aineistoa olisi liitetty ympäristöselvitykseen. Toimintojen kuvaukset ja merkittävyys on selvityksessä esitetty pyöreähkösti ja niiden osalta täsmällisemmät, konkreettiset kuvaukset olisivat tarpeet. Vrt. ”ei ole mahdollista järkevillä kustannuksilla”, ”myös normaaleja metsän lintuja havaittiin”, ”ei sitä voida enää pitää puhtaana maa- ja metsätalousalueena”, ”eläimistöön kasvillisuuden muuttumisen takia saattaa olla vähäinen vaikutus”. Hanke leventää nykyistä johtoaluetta 18 metriä, mutta puuttoman aukon leveys kasvaisi kaaviokuvan mukaan vain 8 metriä.

Lisäksi Pirkanmaan ELY-keskukselle on toimitettu ympäristöselvityksen liitteenä hankkeesta vastaavan **Pirkanmaan maakuntamuseolta** (ei huomautettavaa) ja **Puolustusvoimilta** (ei huomautettavaa esitetystä suunnitelmasta 15.8.2012) suoraan pyytämät lausunnot.

Pirkanmaan **ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue** on lausunut hankkeesta vastaavalle suoraan valtatie 9:n huomioon ottamisesta pylväiden sijoittelussa, erityisesti suunnitellusta valtatieparantamisesta välillä Alasjärvi - Ruutana alkaen vuonna 2013 sekä tienpidon aiheuttamista reunaehdoista voimajohto-hankkeen suunnittelulle.

HANKKEEN TODENNÄKÖISET MERKITTÄVÄT HAITALLISET YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

Hankkeesta vastaava on teettänyt ELTEL Networks Oy:lla ympäristöselvityksen (22.10.2012, 28 sivua) voimajohtohankkeesta. Ympäristöselvityksessä on kuvattu hanke, sen vaikutusalueen ympäristön nykytila sekä arvio hankkeen vaikutuksista nykyiseen ja tulevaan maankäyttöön, luonnon ympäristöön, maisemaan ja kulttuuriympäristöön, terveyshaitat ja sosiaaliset vaikutukset sekä rakentamisaikaisia vaikutuksia. Selvitys sisältää erillisen raportin luonto- ja maisemaselvityksistä (FCG Oy, 20.6.2012, 27 sivua + 2 liitekarttaa) ja lisäksi muistio johtoreitin kanssa risteäviä liito-oravan kulkuyhteyksiä tarkentaneesta maastokäynnistä 14.9.2012.

Hankkeesta vastaavan esittämän ympäristöselvityksen mukaan suunnitellulta johtolinjalta on havaittu liito-oravan kulkuyhteyksiä, joissa liito-oravan kulkuyhteydet johtoaukealla ja ympäristössä tulee turvata. Samoilla alueilla liito-oravan kanssa esiintyy lepakoita ja lintu-direktiivilajeja kuten ylängön tietyillä rotkoalueilla (LS 49 §, luontodirektiivi IV a lajit) sekä tummaverkkoperhosen kulkuyhteys (LS 47 §). Tummaverkkoperhosen suojeltu Tiikononjan esiintymisalue sijaitsee Tampereella 900 metriä pohjoiseen nykyisestä voimajohtoalueesta.

Liito-orava voi vielä ylittää johtoaukean, kun johtolinjan alle jätettävä puusto on korkeudeltaan 6–10 metriä. Maastokäynnillä 14.9.2012 tarkasteltua 4 liito-oravalle sopivaa kulkuyhteyttä varten kasvatettava/jätettävä puusto on tarpeen merkitä ja huolehtia työohjein puuston ylläpidosta johtolinjan muun hoidon yhteydessä.

Maisema- ja luontoselvityksen hanke voimistaa maisemavaikutusta, vaikka se sijoittuu nykyiseen johtoalueen yhteyteen. Selvityksen mukaan hankkeella voi olla haitallisia vaikutuksia tiettyihin ympäristöselvityksessä mainittuihin tärkeisiin maisemakohtiin.

Ympäristöselvityksen kohdassa 9.2.7 on tulkittu maisema- ja luontoselvityksen kohta 3.3, sivu 11/(27) muun muassa, että nykyinen johtoalue ei estä virkistyskäyttöä ja tuskin heikentää sen laatua. Kangasalan kunta on linjaamassa seudullista Kaarinanpolun ulkoilureitit osin uudelleen. Toisin kuin ympäristöselvityksessä tulkitaan ympäristöselvityksessä tulee ottaa huomioon, että hanke sijoittuu Tampereen voimakkaasti kasvavalla kaupunkiseudulla kahden kunnan rajalle, jossa jäljellä olevia vapaita maa-alueita kaavoitetaan kuntien yhteistyönä kahta puolen kuntien rajaa. Kunnat sovittavat yhteen myös alueellista ja seudullista virkistysreitistöä ja -paikkoja sekä samalla edellä mainittuja luonnon monimuotoisuudelle olennaisia yhteyksiä ja alueita. Hankkeen haitalliset vaikutukset johtoalueella ja sen välittömässä läheisyydessä voivat siten koskea suurta väestömäärää, mikä lisää haittojen merkittävyyttä. Nykyinen voimajohtoalue on otettu huomioon vireillä olevissa kaavoissa, ja johtoalueen levennys ei todennäköisesti aiheuta merkittävää haittaa muutoin nykyiselle maankäytölle tai vireillä olevalle maankäytön suunnittelulle.

Suunniteltavasta Nurmen sähköasemasta ja sen ympäristövaikutuksista ei ole tietoja voimajohtohankkeen ympäristöselvityksessä. Sähköasema sijoittuu Pirkanmaan Hyötyvoimalaitoksen tontille. Sähköaseman tai sähköaseman ja voimajohdon sekä muiden Tarastenjärven kaava-alueen toimintojen yhteisvaikutukset eivät ole todennäköisesti merkittäviä tummaverkkoperhoselle yleis- ja asemakaavojen selvitysten mukaan. Ympäristöselvityksen kohtaan 8.2.10 on tarpeen lisätä karttakuva Tarastenjärven Hyötyvoimalaitoksen asemaakaavasta (8440), josta ilmenee Nurmen sähköaseman ja voimalinjan sijainnit.

RATKAISU

Pirkanmaan ELY-keskus päättää, että Tampereen Sähköverkko Oy:n Kangasala - Nurmi 110 kV voimajohtoon ja suunniteltavaan Nurmen sähköaseman hankkeeseen ei sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Perustelut

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-lain) 4 §:n mukaan arviointimenettelyä sovelletaan asetuksella tarkemmin säädettyihin hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joista Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen täytäntöön paneminen edellyttää arviointia taikka joista saattaa aiheutua merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Suomen luonnon ja muun ympäristön erityispiirteiden vuoksi.

Lain 4 §:n 2 ja 3 momenttien mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin edellä tarkoitettuun olennaiseen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, arviointia edellyttävien hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Harkittaessa lain mukaan vaikutusten merkittävyyttä yksittäistapauksessa otetaan erityisesti huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne.

YVA-asetuksen hankeluettelon mukaan YVA-menettelyä on aina sovellettava vähintään 220 kilovoltin maanpäällisiin voimajohtoihin, joiden pituus on yli 15 kilometriä. Tampereelle ja Kangasalalle suunniteltu 110 kilovoltin voimajohdon nimellisjännite ja johtopituus ovat YVA-asetuksen hankeluettelossa mainittua hanketta pienempiä. Johto sijoittuu olemassa olevan leveän johtoalueen viereen, jossa on jo yksi/kaksi 440 kilovoltin voimajohtoa ja 110 kilovoltin voimajohto. Hankkeen ja olemassa olevan johtoalueen haitalliset yhteisvaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ovat todennäköisesti merkittäviä tiedossa olevilla (4) liito-oravan kulkuyhteysreiteillä poikkisuunnassa voimalinjaan nähden, mikäli reitin puustoa ei ylläpidetä ja kasvateta.

Hankkeesta ei aiheudu todennäköisesti laadultaan tai laajuudeltaan merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, jotka ovat *kokonaisuutena* rinnastettavissa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa asetuksessa mainittujen hankkeiden merkittäviin haitallisiin ympäristövaikutuksiin, kun otetaan huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne mukaan lukien yhteisvaikutukset nykyisen voimajohtoalueen ja Nurmen suunnitteilla olevan sähköaseman kanssa.

SELVILLÄOLOVELVOLLISUUS

Hankkeesta vastaavan on oltava riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista.

Kangasala - Nurmi 110 kilovoltin voimajohto -hankkeen todennäköisesti merkittävien haitallisten ympäristövaikutusten estämiseksi hankkeen ympäristöselvitys ja sitä täydentävä muistio 14.9.2012 hankkeen ympäristövaikutuksista liito-oravan kulkuyhteystarpeisiin johtolinjalla on tarpeen ottaa huomioon hankkeen suunnittelussa, rakentamisessa ja huoltotöissä yhteistyössä Fingrid Oyj:n kanssa. Hankkeen luontoarvoihin kohdistuvat haitat eivät todennäköisesti ole merkittäviä, kun liito-oravan tiedossa olevilla kulkuyhteysalueilla ja liit-

tyvillä keskeisillä metsäalueilla huolehditaan liito-oravalle sopivan puuston ylläpitämisestä, ja samalla turvataan samoin tiukasti suojellut lepakkolajit ja -alueet.

Voimajohtohankkeen ja Nurmen sähköaseman suunnittelussa on tarpeen ottaa huomioon hankkeen ympäristöselvityksen lisäksi Tampereen kaupungin luonnonsuojeluohjelman 2012–2020 kohteet, jotka sijaitsevat hankkeen vaikutusalueella.

Tampereen seudun kaupunkirakenteen sisällä kulkevan voimajohtoalueen ympäristövaikutuksista on tarpeen olla riittävästi selvillä, koska tällaisella alueella ja siihen liittyvillä alueilla on tärkeä merkitys luonnon ja kaupunkiluonnon monimuotoisuuden säilymisen ja kehittämisen mahdollistajina.

Ympäristöselvityksessä on rakentamisaikaisia haitoista ja niiden lieventämistä hankkeessa todettu suppeasti muun muassa, että talveen ajoittuva rakentaminen vähentäisi haittoja. Hankkeen rakentamisen aiheuttama haitta alueelliselle ja seudulliselle virkistykselle on tarpeen vielä selvittää yhteistyössä kuntien kanssa.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (468/1994, 67/1999, 458/2006) 4, 6, 19 §
Asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (713/2006) 4, 6, 7, 25 §

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Tähän päätökseen ei saa muutoin erikseen hakea valittamalla muutosta. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 17 § 2 momentissa tarkoitetut tahot saavat kuitenkin hakea muutosta tähän päätökseen samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta muun lain mukaisen lupa-asian ratkaisusta tai hankkeen toteuttamisen kannalta muusta olennaisesta päätöksestä valitetaan.

Yksikönpäällikkö

Hannu Wirola

Ylitarkastaja

Leena Ivalo

PÄÄTÖS saantitodistusta vastaan hankkeesta vastaavalle

TIEDOTTAMINEN

Päätöksestä kuulutetaan (14 pv) Tampereen kaupungin ja Kangasalan kunnan virallisilla ilmoitustauluilla, ja päätös on nähtävillä Tampereen kaupungin palvelupiste Frenckell, Frenckellin aukio 2 B ja Kangasalan kunta, Kunnantie 1. Päätös on sähköisesti nähtävillä Pirkanmaan ELY-keskuksen kotisivulla www.ely-keskus.fi/pirkanmaa

TIEDOKSI

Tampereen kaupunki, ympäristönsuojeluyksikkö, KAKE, MASU
Kangasalan kunta, ympäristönsuojelu, kaavoitus
Pirkanmaan liitto
Pirkanmaan maakuntamuseo, kulttuuriympäristöyksikkö
Puolustusvoimien Pääesikunta, operatiivinen osasto/Ala-Sankila
Suomen ympäristökeskus
ELTEL Networks Oy/Eerik Pajukoski

LIITE Valitusosoitus

LISÄTIEDOT Ylitarkastaja Leena Ivalo, p. 0295 036 000